

2019. a kokkuvõte

Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine (RITA)

RITA ülesandeks on toetada riigi vajadustest lähtuvate rakendusuringute läbiviimist, ministeeriumide TA-alase võimekuse tõstmist, sh valdkondliku TA korralduse loomist ja tugevdamist, teadusnõunike võrgustiku laiendamist ministeeriumides ja tugitegevusi (koolitusi, poliitikaanalüüsi ja -seiret, asjakohaste infosüsteemide arendamist) ning TA koordineerimist ja tutvustamist nutika spetsialiseerumise kasvvaldkondades

Tegevuse abikõlblikkuse periood 01.01.2015 kuni 31.12.2022. 2019. a lisandus uus tegevus (T7), mille abikõlblikkuse periood algas 01.09.2019.

Toetatavad tegevused

- T1 - Strateegilise TA toetamine - toetatakse Eesti riigi vajadustest lähtuvate sotsiaal-majanduslike eesmärkidega interdistsiplinaarsete rakendusuringute läbiviimist.
- T2 - Teadmispõhise poliitikakujundamise toetamine – on suunatud aktuaalsete, kiiret sekkumist vajavate teemade adresseerimiseks. Toetatavate projektide valikul on põhirõhk relevantsusel ja päevakajalisusel: toetatavad projektid on ajendatud konkreetse sekkumise (regulatsiooni, meetme, vms) ettevalmistuseks.
- T3 - Teadusnõunike ametikohtade toetamine ministeeriumites - eesmärk on tõsta ministeeriumide võimekust TA küsimustes.
- T4 - TAI poliitikaseire – eesmärk on jälgida TAI poliitika eesmärkide täitmist ning anda soovitusi uute poliitikate kujundamiseks.
- T5 - Infosüsteemide arendus - eesmärk on TA valdkonna andmete koondamine ühtsesse infosüsteemi ning ETISE TA projektide veebipõhise taotlemise, aruandluse ja menetlemise keskkonna laiendamine valdkondlikuks taotluste ja aruannete esitamise ning menetlemise keskkonnaks.
- T6 - Nutika spetsialiseerumise valdkondades läbiviidava TA koordineerimine - eesmärk on tõsta TA asutuste võimekust kasvvaldkondades nii nende enda kui ettevõtjate teadlikkuse kasvatamise ja nõustamise kaudu, soodustades sel viisil teadus- ja arendusasutuste koostööd ettevõtetega ja teadmussiiret; koordineerida TA valdkonna nutikale spetsialiseerumisele suunatud tegevusi, suunates ja analüüsides neid ning arendades selleks tarvilikke tugitegevusi.
- T7 - Arendusnõunike ametikohtade toetamine erialaliitudes – eesmärk on tõsta valdkonna ettevõtete TA alast teadlikkust.

Tegevuste elluviimine

RITA 1. Tegevus on olnud üldjoontes plaanipärane, kuigi mõnede uuringute algus on viibinud. Mõned uuringud on palunud ajapikendust, kuid need pikendused mahuvad kõik abikõlblikkuse perioodi sisse. Kokkuvõttes see programmi elluviimist väga palju ei mõjuta ning kõik uuringud on võimalik abikõlblikkuse perioodi jooksul läbi viia. Esimesest taotlusvoorst olid käimas kõik 6 uuringut ning teisest taotlusvoorst 9. 1 viimane uuring käivitub 2020 aasta alguses.

Aasta alguses prognoositud kulude maht ei täitunud, seda eelkõige tegevuse 1 projektide aeglasema käivitumise tõttu. Mitmel uuringul korraldati korduskonkurss, mis lükkas nende algamise edasi.

RITA 2. Tegevused plaanipärasel, va ministeeriumite hangete korraldamine ning projektide väljamakset, mille läbiviimisel on tekkinud mõningaid viivitusi. Toimus üks projektide hindamise voor, lisaks toimus mitu elektroonilist hääletamist. Kokku menetleti 16 taotlust. Tegevused kulgevad plaanipäraselt, aga kulusid on tehtud planeeritust vähem. Mitte seetõttu, et uuringuid ei viidaks läbi, vaid seetõttu, et mitmed ministeeriumid soovivad pigem kogu uuringu summa maksetaotlustes esitada siis, kui uuring on lõppenud. Teiseks on mitmed hanked läbi kukkunud ning on tulnud korraldada uus hange. Kokku on lõppenud 51 uuringu läbiviimine ning järgmise taotlusvoorude ettevalmistus on pooleli.

Eelarvet broneeriti vähem kui planeeritud, kuid pooleli on järgmise konkursi korraldamine ning võib arvata, et uue vooruga esitatakse nii palju taotlusi, et eelarve saab täies mahus broneeritud.

RITA 3. Ministeeriumites on tööl 12 nõunikku, Kultuuriministeeriumi TA nõunikku rahastatakse riigieelarvest. Tegevus on kulgenud plaanipäraselt, erinevusi planeerituga ei ole. 2019 uusi ametikohti juurde ei tekitatud.

RITA 4. Tegevused kulgevad plaanipäraselt. Esimese kahe kahe-aastase uuringuplaani projektid on lõppenud, kuid eetikauuringu lõpparuande esitamine jääb 2020. a algusesse. Ette valmistamisel on järgmised konkursid, mis avanevad 2020 alguses. Partneritega on läbi räägitud või on läbirääkimised pooleli 3-4 teema osas ning ette on valmistamisel teist sama palju ideepabereid.

Väljamaksete tehti vähem, kui planeeritud. 2019. a oli käigus vaid kolm uuringut, kuid ette valmistamisel on 4 - 8 järgmise uuringu konkursid, mis käivituvad viimase 2-aastase perioodi jooksul

RITA 5: Tegevuse elluviimine on plaanipärane. ETIS-e menetluskeskkonnaga seotud arendus toimus plaanipäraselt. 2019. aastal valmis 12 uut taotlus- ja menetlusvormi. Menetlejate soovil tehti suuremaid uuendusi 6 varasemalt kasutusel olnud taotluse ja lepingu vormis ning täiendati retsensentide halduse mooduli funktsionaalsust. Väiksemaid muudatusi tehti 4 taotlusvormis. RITA 1 taotlusvoore korraldati 4 ning Mobilias Plus omi 2. Lisaks avati 15 aruannete vooru ning 25 erinevat menetletavat lepingu vormi.

Eelarve alakulutamine on tulenenud sellest, et RITA raames tehtavad arendused on olnud kitsalt piiritletud (vaid menetluskeskkonna arendus). Mis sinna alla ei ole mahtunud, on läinud HTM riigieelarvelisest rahast.

RITA 6: Kavandatud tegevused toimuvad plaanipäraselt. Toimus 8 teavitusüritust või koostöökohtumist, välja on antud kaks NUTIKAS meedet ning ettevõtete ja TA koostöövõimalusi tutvustavat erilehte, Vikerraadio eetris jookseb iganädalane raadiorubriik "Nutikas". Telliti ja viidi läbi uuring "Teadus- ja arendustegevuse potentsiaal ja selle kasutamine ressursside väärindamise valdkonnas". Uuendati nelja varasemat ülevaadet, mh "Ülevaade nutika spetsialiseerumise seiresüsteemidest võrdlusriikides", "Teadus- ja arendustegevuse seos nutika spetsialiseerumise kasvuvõimalustega" ja "Rakendusürituste toetamine nutika spetsialiseerumise kasvuvõimalustega".

RITA 7: Tööd on kulgenud plaanipäraselt. RITA toetuse andmise tingimused, millega sätestati ka arendusnõunike värbamine ja nende tegevuse toetamine, kinnitati 2019. a septembris. Toetust saavad

kokku 9 erialaliitu. Kõik toetust saavad erialaliidud alustasid ettevalmistavate tegevustega. Partnerluslepingud sõlmiti 8 erialaliiduga, tööd alustasid 3 arendusnõunikku. Erialaliitudele viidi läbi kaks infoseminari.

Väljundnäitajate saavutamine

2019. a-ks ei olnud näitajate sihttasemeid planeeritud. Täitmine on toodud võrdluses 2022. a sihttasemetega (Tabel 1).

Tabel 1. Projekti väljundnäitajate saavutamine

Näitaja nimetus	Mõõt-ühik	Sihttase 2018	Sihttase 2022	Saavutatud 31.12.2019 seisuga	Täitmine 2022.a sihttasemest, %
Tegevuste TULEMUSNÄITAJA (VV KORRALDUSE VÄLJUNDNÄITAJA)					
Teadusnõunike ametikohtade arv	arv	4	5	12	240%
Tegevuste spetsiifilised väljundnäitajad					
Teadusnõunike ametikohtade arv	arv	4	5	12	240%
ETIS-e keskkonnas läbiviidud taotlusvoorude arv	arv	8	20	36	180%
Läbiviidud uuringute arv	arv	30	80	51	63,75%
Uuringuid läbiviinud asutuste arv	arv	8	14	22	157%
Läbiviidud TAI poliitika analüüside arv	arv	10	25	23	92%
TA programm nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades (2014-2020.4.2.3)					
Läbiviidud infopäevade, seminaride, koostöökohtumiste arv	arv	25	50	46	92%
Nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades läbiviidava TA ülevaadete arv	arv	5	10	8	80%

Eelarve kasutamine

2019. a oli planeeritud toetatavate tegevuste eelarveks kokku 6 233 700€ (abikõlblikud kulud), kulusid prognoositi esitada 3 563 905€ (kehtiv prognoos), esitati 13 maksetaotlust (2019 a kulude kohta) abikõlblike kulude summas 3 589 412,33€ (sh toetuse 3 248 165,90€). 2019. a maksti välja abikõlblikke kulusid 4 722 803,94€.

Kokku on tegevustele seisuga 31.12.2019 hüvitatud perioodi 2016-2019 abikõlblikke kulusid 9,2 mln eurot, mis teeb 31% võetud kohustustest (Tabel 2).

Tabel 2. Tegevuste võetud kohustused ja välja makstud perioodil 2016-2019 abikõlblikud kulud.

Projekti nimi	Võetud kohustused (abikõlblikud kulud)	Välja makstud (abikõlblikud kulud)	Välja makstud osakaal võetud kohustustest
Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine (RITA)	29 509 481	9 268 148	31%